

VÄNERSBORGS TINGSRÄTT
Mark- och miljödomstolen

DOM
2024-03-05
meddelad i
Vänerns borg

Mål nr M 5225-23

SÖKANDE

Karlstads Energi Aktiebolag, 556071-6085
651 84 Karlstad

SAKEN

Ändring av villkor i tillståndsdom

DOMSLUT

Mark- och miljödomstolen bifaller Karlstad Energis Aktiebolags ansökan och ändrar villkor 4. i gällande tillstånd, meddelat genom deldom den 13 juli 2012 i mål M 2942-11, till följande lydelse.

4. pH i det samlade utsläppet av renat rökgaskondensat och kylvatten från Hedenverket ska i utsläppspunkten i Kaplansälven vara inom intervallet 6,5–10.

Dok.Id 646743

Postadress
Box 1070
462 28 Vänerns borg

Besöksadress
Hamngatan 6

Telefon
0521-27 02 00

E-post: mmd.vanersborg@dom.se
www.domstol.se/vanersborgs-tingsratt/

Telefax

Expeditionstid
måndag – fredag
08:00–16:00

BAKGRUND

Den 13 juli 2012 lämnade mark- och miljödomstolen Karlstads Energi Aktiebolag (bolaget) tillstånd enligt miljöbalken till fortsatt verksamhet vid befintliga anläggningar vid Hedenverket (P1, P2 och oljeeldade hetvattenpannor) för produktion av värme och el med en sammanlagd tillförd bränsleeffekt om 141 MW samt att vid verket få anlägga och ta i drift ett nytt bibränsleeldat kraftvärmeverk (P3) med en tillförd bränsleeffekt om cirka 100 MW.

I tillståndet fastställdes 30 villkor varav villkor 4. är aktuellt nu, medan fråga om halt ammoniumkväve (NH₄⁺) i renat kondensat som leds ut till recipient sköts upp under en provotid. Provotiden avslutades genom dom den 14 juni 2018.

Villkor 4. pH i kondensatet från respektive panna ska vara mellan 6,5 och 10.

ANSÖKAN

Yrkande

Karlstads Energi Aktiebolag har yrkat att villkor 4 i gällande tillstånd ändras till följande lydelse.

4. pH i utsläppspunkt i Kaplansälven ska ligga mellan intervallet 6,5–10.

Grunder

Nuvarande villkor innebär att pH från kondensat från varje panna ska vara inom intervallerna 6,5–10. För att hålla dessa pH-nivåer krävs det att kemikalier tillsätts efter respektive panna. Detta har de senaste åren skett med lut, men det finns även möjlighet att dosera svavelsyra till Heden 3. Efter pH-justering går kondensat från de tre pannorna ihop i en samlingstank. Därefter går kondensatledningen från samlingstanken ihop med kylvattenreturen och släpps i samma punkt i älven.

pH i kondensatet innan pH-justering skiljer sig från de olika pannorna.

Avfallspannan (Heden 1) har ett pH på ca 5, Heden 2 ett pH mellan 4-5 och Heden

3 ett pH runt 8-10. Att biopannornas pH skiljer sig åt beror på att de har olika reningstekniker.

Tabell med informationen för varje panna.

	Heden 1 (Avfallseldad hetvattenpanna)	Heden 2 (biopanna)	Heden 3 (biopanna)
pH i kondensat innan pH-justering	Ca 5	4-5	8-10
pH i kondensat efter pH-justering	Ca 7	Ca 7	-**
Mängd kondensat [m ³ /h]	1,5-5,0	0-20	0-30
Kemikalier för pH-justering*	5 ton/år 25 % natronlut	30 ton/år 32 % natronlut	60 ton/år 32 % natronlut
Kostnad kemikalier*	40 000 SEK	140 000 SEK	290 000 SEK
Driftsäsong	jan-maj, juni-okt, nov-dec	jan-apr, nov-dec	jan-juni, aug-dec
Förväntad årlig drifttid	Ca 7 500 h	Ca 3 000 h	Ca 6 800 h

* Förbrukningssiffror samt kostnad varierar mellan år och beställningar 25 % natronlut har en kostnad på 7 950 kr/ton, 32 % natronlut har en kostnad på 4 813 kr/ton.

** Lut tillsätts till kondensatet från Heden 3 för att uppnå optimal rening som sker vid pH ca 10. Idag pH-justeras inte kondensatet nedåt efter rening men det finns möjlighet att dosera svavelsyra.

Enligt 24 kap. 13 § 2 miljöbalken får tillståndsmyndigheten efter ansökan av tillståndshavaren besluta att; ändra eller upphäva andra bestämmelser och villkor i en tillståndsdom eller ett tillståndsbeslut än sådana som avser storleken av ersättningens belopp, dock att villkoret får upphävas eller mildras endast om det är uppenbart att villkoret inte längre behövs eller är strängare än nödvändigt eller om ändringen påkallas av omständigheter som inte förutsågs när tillståndet gavs.

Gällande villkor anses strängare än nödvändigt då bolaget måste justera och mäta pH i tre kondensat-flöden, när det vore möjligt att i stället mäta pH vid utsläppspunkten. Gällande villkor leder därmed till att pH-justerande kemikalier förbrukas i onödan, speciellt då kondensatflödenas varierande pH (ca pH 5 från Heden 1, ca pH 5 från Heden 2, ca pH 9 från Heden 3) hade naturligt jämnat ut varandra, samt att kylvattenreturen med sitt på flöde på 75 - 130 m³/h också hjälpt till att neutralisera kondensatflödet innan det når utsläppspunkten.

Kaplanälvens medellågflöde, enligt SMHI:s vattenwebb, är 18,2 m³/s (med medelflödet 42,3 m³/s) och har ett pH på ca 6,8. Det maximala flödet till utsläppspunkten blir det maximala kylvattenflödet på 130 m³/h, eller 0,036 m³/s, adderat med det maximala kondensatflödet på 55 m³/h, eller 0,015 m³/s, vilket blir 185 m³/h, eller 0,051 m³/s.

Antaget medellågflödet i älven och det maximala kylvattenflödet med det maximala kondensatflödet, blir utspädningen $18,2 / 0,051 = 354$ gånger. Utsläppet från bolaget motsvarar därmed $0,051 / 18,2 = 0,28$ % av flödet vid medellågflöde. Bedömningen är därmed att kylvattnet snabbt kommer spädas i det strömmande vattnet och inte ha någon påverkan på pH. I miljötillståndet gjordes bedömningen att Hedenverket inte kommer att påverka recipientförhållandet i Kaplansälven, likaså, eftersom inga förändringar av kylvattenflödet är nödvändiga för denna villkorsändring, kommer recipienten fortsatt vara opåverkad av Hedenverket. Bedömningen i miljötillståndet är därmed aktuellt.

Ändringen påkallas även av omständigheter som inte förutsågs när tillståndet gavs, att det väsentliga är att pH-värdet innehålls vid utsläppspunkten i älven. Tillståndet som gavs senast var inför ansökningen av Heden 3, och det var komplext att förutse vilka pH-värden som skulle bli aktuella i kondensatflödet. Med facit i hand uppmärksammas förbättringspotential, och då bolaget strävar efter förbättring inom verksamheten kommer det naturligt att vilja åtgärda brister. En minskad användning av pH-justerande kemikalier är positivt ur ett ekonomiskt perspektiv, men det är även en positiv förändring för miljön då färre kemikalier skulle förbrukas. För personalen som hanterar kemikalier vore det en uppskattad förändring för deras arbetsmiljö, då kemikalierna är starkt frätande och en minskad förbrukning innebär likaså en minskad hantering av kemikalier.

INKOMNA YTTRANDEN

Mark- och miljödomstolen har kungjort ansökan.

Länsstyrelsen i Värmlands län har yttrat sig och därvid tillstyrkt den begärda ändringen.

DOMSKÄL

Efter ansökan av tillståndshavaren får tillståndsmyndigheten besluta att ändra eller upphäva andra villkor i en tillståndsdom än sådana som avser storleken av ersättnings belopp. Villkoret får dock upphävas eller mildras endast om det är uppenbart att villkoret inte längre behövs eller är strängare än nödvändigt eller om ändringen påkallas av omständigheter som inte förutsågs när tillståndet gavs, se 24 kap. 13 § miljöbalken.

Genom utredningen i målet är visat att den yrkade ändringen är miljömässigt fördelaktig och påkallas av omständigheter som inte förutsågs när tillståndet gavs. Det är dessutom visat att det tidigare villkoret är strängare än nödvändigt. Karlstads Energi Aktiebolags talan ska därför bifallas. Rent språkligt ska villkoret formuleras såsom anges i domslutet.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga (MMD-01)

Överklagande senast den 26 mars 2024.

Linus Martinson

Gunnar Barrefors

I domstolens avgörande har deltagit rådmannen Linus Martinson, ordförande, och tekniska rådet Gunnar Barrefors.

Hur man överklagar

Dom i mark- och miljödomstol som första instans

MMD-01

Vill du att domen ska ändras i någon del kan du överklaga. Här får du veta hur det går till.

Överklaga skriftligt inom 3 veckor

Ditt överklagande ska ha kommit in till domstolen inom 3 veckor från domens datum. Sista datum för överklagande finns på sista sidan i domen.

Överklaga efter att motparten överklagat

Om ena parten har överklagat i rätt tid, har den andra parten också rätt att överklaga även om tiden har gått ut. Det kallas att anslutningsöverklaga.

En part kan anslutningsöverklaga inom en extra vecka från det att överklagandetiden har gått ut. Ett anslutningsöverklagande måste alltså komma in inom 4 veckor från domens datum.

Ett anslutningsöverklagande upphör att gälla om det första överklagandet dras tillbaka eller av något annat skäl inte går vidare.

Så här gör du

1. Skriv mark- och miljödomstolens namn och målnummer.
2. Förklara varför du tycker att domen ska ändras. Tala om vilken ändring du vill ha och varför du tycker att Mark- och miljööverdomstolen ska ta upp ditt överklagande (läs mer om prövningstillstånd längre ner).
3. Tala om vilka bevis du vill hänvisa till. Förklara vad du vill visa med varje bevis. Skicka med skriftliga bevis som inte redan finns i målet.
4. Lämna namn samt aktuella och fullständiga uppgifter om var domstolen kan nå dig: postadresser, e-postadresser och telefonnummer.
Om du har ett ombud, lämna också ombudets kontaktuppgifter.
5. Skriv under överklagandet själv eller låt ditt ombud göra det.
6. Skicka eller lämna in överklagandet till mark- och miljödomstolen. Du hittar adressen i domen.

Vad händer sedan?

Mark- och miljödomstolen kontrollerar att överklagandet kommit in i rätt tid. Har det kommit in för sent avvisar domstolen överklagandet. Det innebär att domen gäller.

Om överklagandet kommit in i tid, skickar mark- och miljödomstolen överklagandet och alla handlingar i målet vidare till Mark- och miljööverdomstolen.

Har du tidigare fått brev genom förenklad delgivning, kan även Mark- och miljööverdomstolen skicka brev på detta sätt.

Prövningstillstånd i Mark- och miljööverdomstolen

När överklagandet kommer in till Mark- och miljööverdomstolen tar domstolen först ställning till om målet ska tas upp till prövning.

Mark- och miljööverdomstolen ger prövningstillstånd i fyra olika fall.

- Domstolen bedömer att det finns anledning att tvivla på att mark- och miljödomstolen dömt rätt.
- Domstolen anser att det inte går att bedöma om mark- och miljödomstolen har dömt rätt utan att ta upp målet.
- Domstolen behöver ta upp målet för att ge andra domstolar vägledning i rättstillämpningen.
- Domstolen bedömer att det finns synnerliga skäl att ta upp målet av någon annan anledning.

Om du *inte* får prövningstillstånd gäller den överklagade domen. Därför är det viktigt att i överklagandet ta med allt du vill föra fram.

Vill du veta mer?

Ta kontakt med mark- och miljödomstolen om du har frågor. Adress och telefonnummer finns på första sidan i domen.

Mer information finns på www.domstol.se.